

DJUREN HAR SAMMA RÄTT ATT LEVA PÅ JORDEN SOM VI

ANNE CASPARSSON

Redan på 1400-talet sade Leonardo da Vinci, att det kommer en dag då vi ser på dödandet av djur på samma sätt som vi ser på dödandet av människor. Det var 600 år sedan.

Fler och fler börjar inse att i grund och botten är djuren inte mindre värda än oss människor. Vi tillhör olika arter, ja. Men det betyder inte att vi har någon moralisk rättighet att ta deras liv, deras ungar eller deras frihet.

Djuren har samma rätt att leva här på jorden som vi har. Det kräver ett helt nytt sätt att se på djur. Veganismen är ingen diet eller trend.

Det är ett uppvaknande och en filosofi som bygger på denna insikt.

Det är en blind fläck i vårt kollektiva medvetande, att vi rättfärdigar behandlingen av djur som ägodelar, mat, underhållning, kläder och vinstmaskiner.

Djurindustrin skapar ett enormt lidande, det är en industri där ett extremt våld är praxis. De flesta djur får bara se dagens ljus på väg till slakteriet. Även om det finns djur som får gå ute och har under omständigheterna drägliga förhållanden, går de alla samma öde till mötes.

Även så kallad human slakt är väldigt problematisk ur en etiskt synvinkel: Att döda en ung, frisk, kännande varelse som fortfarande vill leva.

Utöver den etiska aspekten bidrar industrin till skövling av Amazonas, den bidrar till enorma mängder metangas och är en större klimatbov än världens samlade transporter inklusive flyg. Animaliska produkter leder till vattenbrist, bidöd, pandemier, och 80 procent av all odlingsmark går till djurfoder, vilket i sig är förödande för klimatet och på sikt för mattillgången. Bara att producera ett kilo nötkött kräver 15.000 liter vatten. Trots detta subventioneras industrin med våra skattepengar, 300 miljarder kronor betalas ut varje år i stödpengar. Inga politiker tycks ifrågasätta detta. Branschen är oerhört mäktig ekonomiskt, och har många lobbyister i Bryssel, där få blir ifrågasatta.

Vi är uppväxta med bilden av den lyckliga kon på gröna ängar, reklam för Bregottfabriken och svensk djurvälstånd. Men tyvärr är det långt ifrån sanningen.

Kon föder en kalv som tas ifrån henne för att vi ska kunna dricka hennes mjölk. En mycket smärtsam separation för både kon och kalven. I många länder kallar man hankalvar för avfallsprodukter och dödar dem omgående, andra får leva en kort tid för att bli kalvkött. De flesta kalvar som får överleva sätts i ensamboxar på mycket små ytor där de lever isolerade från andra och får konstgjord mjölk medan vi människor tar kons mjölk. Honkalvarna växer ofta upp för att själva bli mjölkmaskiner och ständigt hålls dräktiga för att ge mjölk, även om kalvarna tas ifrån dem. Vid 3-7 års ålder går de flesta kor till slakt, då de inte högrepresterar längre. En ko i det fria kan bli 25-30 år. Bara i USA dödas 21 miljoner hankalvar varje år inom mjölkindustrin.

Frågorna är många kring varför vi har så svårt att ge upp animaliska produkter. Vanor, syn på djur, bekvämlighet, och traditioner är några svar. Men

en djupare fråga handlar om något annat: Vilka vi egentligen vill vara som människor. Vill vi vara mänsikor som girigt roffar åt oss och ser oss som härskare över djur och natur? Eller vill vi skapa en värld där allt levande respekteras? Det är hög tid att tänka om. Det är tid att djuren får den plats de förtjänar i debatten. Både vad gäller etiken, klimatfrågan och långsiktig hållbarhet.

Djurrätt och veganism är inget radikalt. Det är egentligen bara en slutledning gjord på fakta, tron på ickevåld och empati.

Frågan behöver komma ut ur det radikala hörnet och bli mainstream på samma sätt som mänskliga rättigheter är. Det är nyckeln för ett fungerande samhälle. För veganism hör ihop med mänskliga rättigheter, ett hållbarare klimat, klimaträttvisa, ickevåld, hälsa och medkänsla. För att skapa ett hållbart och fredligt samhälle, behöver vi bygga nereifrån och upp. Och vi behöver börja med de som är allra mest utsatta och som vi alla står i skuld till: Djuren.

Anne Casparsson
Etiker och skribent